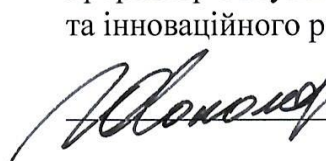

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра духових та ударних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

”_25_” червня_2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

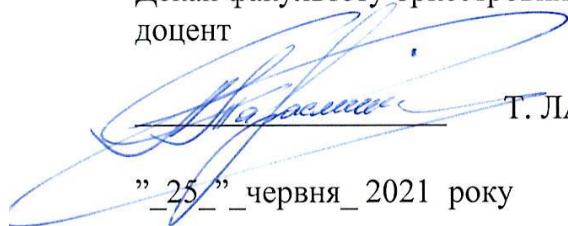

 Д. КУШНІР

”_25_” червня_2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів,
доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

”_25_” червня_2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС»**

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	«Тромбон», «Туба»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК 1.3)
Загальний обсяг	9 кредитів ЄКТС (270 годин)
Форма підсумкового контролю	Атестаційний екзамен
Термін викладання	1-3 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТ» для профілізації «ТРОМБОН, ТУБА» з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробник:

Савельєв Олександр Євгенович – старший викладач кафедри духових та ударних інструментів

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри духових та ударних інструментів

від ”_16_” _червня__ 2021 р., протокол № __6__.

ЗМІСТ

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ.....	4
3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	7
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	12
8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	13
9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	13

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих і всебічно розвинутих музикантів-виконавців що володіють специфікою виконавства на тромбоні, тубі.

Основним завданням дисципліни є навчання студентів особливостям гри на тромбоні, тубі та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній і виконавській діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК3.Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

ЗК4.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК8.Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК9.Здатність працювати автономно.

ЗК10.Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції.

СК2.Усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями конкретного історичного періоду.

СК3.Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики /.

СК4.Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності.

СК5.Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК6.Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК7.Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8.Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН1.Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН2.Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН3.Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4.Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

PH5.Вибудувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

PH6.Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

PH7.Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

PH8.Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

PH10.Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами			
	Екзамени	Запіки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри				
						Всього (денна/заочна)	у тому числі:			1	2	3	4	
							лекції	Індивідуальні (денна/заочна)		практичні	Кількість тижнів в семестрі			
											15	15	15	15
Спеціальний клас	1,2	3	4	9	270	90/45	-	90/45	-	180/225	2	2	2	-

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота (денна/заочна)
				Аудиторних			Самостійна робота (денна/заочна)	
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
					лекційні	Індивідуальні (денна/заочна)		
I		6	180	60/30		60/30		120/150
	1	3	90	30/15		30/15		60/75
	2	3	90	30/15		30/15		60/75
II		3	90	30/15		30/15		60/75
	3	3	90	30/15		30/15		60/75

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Індивідуальні заняття

І курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
1 семестр			
1	Тема 1	Циклічний твір великої форми. Робота над інтонацією та якістю звукоутворення.	15/7
2	Тема 2	Два віртуозних етюди . Знайомство з різноманітними інтерпретаціями .	15/8
Разом			30/15
2 семестр			
3	Тема 1	Ряд композицій малої форми. Стилістика.	15/7
4	Тема 2	Два віртуозних етюди	15/8
Разом			30/15
Всього годин			60/30

ІІ курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
5	Тема 1	Віртуозний твір середньої форми .	15/7
6	Тема 2	Концертний етюд.	15/8
Разом			30/15

Самостійна робота

I курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
1	Тема 1,2	Опрацювання твору великої форми. Робота над інтонацією та якістю звукоутворення.	55/70
2	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
2 семестр			
3	Тема 1,2	Опрацювання виконуваних творів. Знайомство з різноманітними інтерпретаціями .	55/70
4	Підсумковий контроль (екзамен)		5/5
Всього годин			120/150

II курс

№	№ Теми	Тема	Кількість годин (денна/заочна)
3 семестр			
5	Тема 1,2	Робота над втіленням художнього образу програмного репертуару.	45/60
6	Підсумковий контроль (залік)		5/5
4 семестр			
7	Підсумковий контроль (Атестаційний екзамен)		10/10
Всього годин			60/75

1. Циклічний твір великої форми
2. Віртуозний твір середньої форми
3. Ряд композицій малої форми, концертні етюди

Послідовність проходження творів концертної програми визначається викладачем довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку студента. Під час навчання викладач повинен враховувати й необхідність охоплення (у межах зазначених розділів) якомога більшої кількості творів різних за змістом, формою та жанрами.

До екзаменів, заліку та атестаційного екзамену допускаються студенти, які виконали семестрові тематичні вимоги.

Програма випускного атестаційного іспиту на здобуття ступеня «магістр» складається з творів різних стилів (бароко, віденська класика, романтична та сучасна музика) і включає:

1. Циклічний твір великої форми
2. Дві композиції середньої або малої форми

У програмі обов'язково необхідно представити віртуозний твір концертного спрямування. Програма атестаційного іспиту виконується напам'ять.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Під "суб'єктивним", в даному випадку, розуміється обдарованість виконавця. Під "об'єктивним" – його ставлення до професії, що виявляється у виконанні даної програми. Базове поняття критерію оцінки – це "художнє враження", яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Виконання оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Відмінно А (90-100) – найвище художнє враження.

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання). Володіння звуком належної якості, динамікою, виявлення належного розуміння особливостей стилістики виконуваних творів, відсутність порушень у фразуванні.

Високий ступінь технічної майстерності: блискуча віртуозність, володіння звуковою палітрою, впевнене виконання напам'ять. Володіння правильною технологією виконавського процесу, штриховою технікою, технікою звукоутворення та артикуляцією

Досконале виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення). Виявлення артистизму, виразовості, дотримання норм сценічної поведінки;

Високий ступінь обдарованості: яскрава музикальність та артистизм; міцна виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Висока працездатність.

Добре В (82-89), С (74-81) – добре художнє враження.

Добрий ступінь обдарованості: музикальність, артистизм, виконавська воля та ритмоволя (стабільність виконання).

Добрий ступінь володіння технічними ресурсами, володіння різноманітною звучністю.

Добре виконання програми: високий рівень складності, зрілість інтерпретації, розуміння стилю та жанру, професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Добра працездатність.

Задовільно D (64-73), E (60-63) – посереднє художнє враження.

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Задовільне виконання програми: середній рівень складності, зрілості інтерпретації, розуміння стилю та жанру, недостатнє професійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Середня працездатність.

Незадовільно FX (35-59) – незадовільне художнє враження
(з можливістю повторного складання екзамену або заліку)

Середній ступінь обдарованості. Відсутність будь-якого з компонентів: музикальності, артистизму, виконавської волі, ритмоволі (часткова або недостатня стабільність виконання).

Недостатнє володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Незадовільне виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, непрофесійне виявлення особливостей авторського тексту (музикантське мислення).

Низька працездатність.

Незадовільно F (0-34) – незадовільне художнє враження
(з обов'язковим повторним вивченням матеріалу екзамену або заліку)

Низький ступінь обдарованості. Відсутність музикальності, артистизму, недостатня стабільність виконання. Низьке володіння технічними ресурсами, різноманітною звучністю.

Низький рівень виконання програми: недостатній рівень складності, незрілість інтерпретації, нерозуміння стилю та жанру, відсутність виконавського мислення.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на атестаційному екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гишка І. Звукоутворення як важлива складова технічної досконалості трубача.
2. Марценюк Г. Українське тромбонове виконавство в контексті європейського духового музичного мистецтва.
3. Апатський В. Основы теории и методики духового музикального – исполнительского искусства.
4. Лысенко И., В.М. Блажевич, Апатский В. Методика обучения игре на духовых инструментах. Выпуск 4 М.1976
5. Апатский В. Вопросы музыкального исполнительства и педагогики М. 1979
6. Кобец И. Система домашних занятий трубача – К., 1965
7. Яворский Н. Обучение игре на медных духовых инструментах в начальный период – К.,1959
8. Joseph Jean Baptiste Laurent Arban (Author), Charles L. Randall (Editor). Arban's Famous Method for Trombone. - Carl Fischer; New Edition (January 1, 1936) - 261 pages. ISBN-13 : 978-0825802546
9. Bruce Pearson, Ryan Nowlin. Tradition of Excellence Book 1 – Trombone. - Kjos Music Company; 0 edition (March 1, 2016). - 48 pages. - ISBN-13 : 978-0849770630
10. Gerald Bordner. Practical Studies for Trombone, Book 1 - Alfred Music, 1999. – 32p. - 1457452456, 9781457452451

**ПРОПОНОВАНИЙ РЕПЕРТУАРНИЙ СПИСОК
КОНЦЕРТНИХ КОМПОЗИЦІЙ**

Спісак М. Концертіно
Шуберт Ф. Соната 1 частина
Рунчак В. Homo Ludens 6 для тромбона
Евазен Е. Концерт
Шулек С. Соната
Струков В. Концерт
Копер К. Соната
Грексон Е. Концерт
Плог А. Соната
Томазі А. Концерт
Воан Ульямс Р. Концерт
Беседіна В. Соната №1 і №2
Васільєв і Енке Концерт
Бозза Е. Чакона
Нестеров А. Концерт
Гендель Г. Концерт №1 соль-мінор
Гі-Ропар Ж.
Ларсен Л. Концертіно
Успенський В. Концертіно
Крестон П. Фантазія
Кларк Г. Варіації «З берегів могутнього Тихого океану»
Пріор А. Голубі дзвони Шотландії
Подобінський Й. Концерт
Аріості А. Соната пер. Лебедев для туби
Вагензейль Г. Концерт
Рота Н. Концерт
Альбрехтебергер Й. Концерт
Лінк І. Сонатіна
Давід Ф. Концертіно
Евазен Е. Балада
Грюндаль Л. Концерт
Лущенко Г. Соната
Алібегашвілі Р. Концерт
Зноско-Боровський А. Концерт
Раухвергер М. Концерт
Пауер І. Тромбонетта
Успенський В. Концертіно

Лінк І. Сонатіна
 Стойовський З. Фантазія
 Грексон Е. Концерт
 Телеман Г. Соната
 Боцца Е. Прелюдія і алегро
 Пьєр-Пти Фантазія
 Бітч М. Експромт
 Пака Р. Концерт №1
 ВарнекеФ. Концертна п'єса
 Альбіноні Т. пер. Говденгофт Соната
 Боцца Е. Новий Орлеон
 Моцарт Леопольд Концерт
 Першічетті В. Серенада №12
 Кастереде Дж. Сонатіна
 Платонов Н. Концерт
 Мей Й. Концерт
 Рунчак В. Homo Ludens 8 туба
 Колодуб Л. Концерт
 Мортімер Дж. Прелюдія і танець 1956

Твори для тромбона, туби та фортепіано:

1. Гендель Г.Ф. Лярго
2. Дефеш В. Алемандра
3. Глазунов А. трубадура
4. Масне Ж. Елегія
5. Шотакович Д. Романс из кинофильма «Овод»
6. Дефей Е. Танець
7. Йоргансен А. Романс
8. Глієр Р. Ноктюрн
9. Керубіні Л. Ave Maria
10. Фрескобальді Дж. Токата
11. Сандстрьон Дж. Song to Lotta
12. Глієр Р. Експромт
13. Блажевич В. Скерцо
14. Стрельников Н. Елегический романс
15. Златев-Черкін Севдана
16. Верачіні Ф. Лерго
17. Ферро Н. Світанок
18. Гендель Г. Жига
19. Бутрі Р. П'єса
20. Томазі А. Бути чи не бути (Монолог Гамлета)
21. Дефей Дж.-М. В манері Брамса

22. Рахманінов С. Прелюдія
23. Дефей Дж.-М. В манері Дебюсі
24. Оякяр В. Весела полька
25. Хуторянський І. Експромт
26. Чайковський П. Аріозо короля Рене з опери «Іоанта»
27. Дефей Дж.-М. В манер Шумана
28. Жербін М. Вокаліз
29. Хіндеміт П. Траурна музика
30. Мазельс Ж. Конкурсне соло
31. Кук Е. Болівар
32. Дютіс А. Хорал Каденція і фугато
33. Сен-Санс К. Каватіна